

”Ei menestystä ilman kansainvälistymistä”

► Säveltäjä Tomi Räisänen on tunnetumpi ulkomailla kuin Suomessa

Mari Koppinen
HELSINGIN SANOMAT

► Viime vuonna säveltäjä Tomi Räisänen (s. 1976) sen taju: kansainvälistyminen kannattaa. Hänen teoksiaan esitetään nyt jo enemmän ulkomailla kuin Suomessa.

”Nuorten säveltäjien on pakko osallistua ulkomaisille mestarikurssseille ja festivaaleille. On vaikea kuvitella, kuinka he muuten onnistuvat saamaan sävellyksiään esille. Jos minunkin teoksiani esitettäisiin koko opiskeluaajan vain Sibelius-Akatemian kamarimusiikkisalissa, ei niitä kovin moni kuulis”, hän sanoo.

”Mitä Magnus Lindberg tai

Kaija Saariaho olisivat nyt, jos he eivät olisi suunnanneet nuorina ulkomaille? En ymmärrä, kuinka nuori säveltäjä voisi menestyä ilman ulkomailla solmittuja suhteita.”

Hänen teoksiaan on kantoesitetty tänä kesänä Bartók-festivaalilla Unkarissa, La Musica in Scena -festivaalilla Italiassa ja Viitasaaren Musiikin ajassa. Huomenna Bolognan Alfeo Gigli -festivaalilla Italiassa kuullaan Räisänen pianosarja *Omenapuun alla*, joka myös levytetään paikan päällä.

Italian-kontaktit ovat seurausta vuoden takaisesta 2 Agosto -nimisestä sävellyskilpailusta, jossa Räisänen saavutti toisen sijan viulukonserttoltaan.

”Se oli iso juttu. Konserttia seurasi Bolognassa jopa 3 000 ihmistä, ja se myös televisioitiin ja radioitiin.”

Kolme vuotta sitten Tomi Räisänen teki vielä aivan toisenlaista uraa. Hänen tavoitteenaan oli osallistua Sydneyn

olympialaisiin miekkailijana.

”Miekkailu on pieni laji, mutta jos siinä haluaa pärjätä, pitää tehdä töitä tosissaan. Minä elin tuolloin aivan jakomielitautisen elämää: olin olympiavalmennusryhmässä, jossa oli tietyt harjoitteluvaihtoehdot, ja samalla opiskelin musiikkitiedettä Helsingin yliopistossa. Oli valittava, lähdenkö Euroopan olympiakarsintoihin vai pyrinkö Sibelius-Akatemiaan opiskelemaan sävellystä.”

Säveltäminen vei voiton. Urheilussa vaadittu kurinalaisuus on juurtunut silti syvälle.

”Elämään ei mahdu nyt muuta. Pahimmillaan sävellän 24 tuntia vuorokaudessa, jos niin vaaditaan, sillä pyrin pitämään kiinni deadlineista”, Räisänen kertoo ja myöntää samalla, että viime tintaan jääneet sävellykset joutuu repimään joskus selkänahasta.

Räisänen alkoi tutustua 14-vuotiaana itsekseen pianoon, ja heti mukaan astui myös säveltäminen. Vuonna 1997 hän ryhtyi opiskelemaan musiikki-

HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN

Ulkomaisten mestarikurssien ja festivaalien puolestapuhuja Tomi Räisänen toteuttaa ahkerasti periaatteitaan: tulevina viikkoina hän matkustaa mm. Norjaan ja Ranskaan.

tiedettä Helsingin yliopistossa. Sävellystä hän opiskeli yksityisesti Harri Vuoren johdolla, kunnes vuonna 2000 siirtyi Sibelius-Akatemiaan Erkki Jokisen oppiin. Sen jälkeen sävellyksiä on syntynyt vauhdilla.

”Ammattisäveltäjän pitäisi tarvittaessa pystyä säveltämään nopeasti. Toiset painiskelevat yhden sävellyksen parissa jopa vuosia, mutta silloin jokaisesta sävellyksestä pitäisi tulla jo mestariteos”, perustelee Räisänen tiivistä tahtiaan.

Nopea tahti ei merkitse silti kunnianhimon puutetta.

”Jos säveltäjällä ei ole ambi-

tioita, hänestä tulee pöytälaatikkosäveltäjä. Minun tavoitteenani on säveltää musiikkia, josta pidetään ja jota soittajat haluavat soittaa. Jos soittajat eivät pitäisi sävellyksistäni, tekisin elektronimusiikkia.”

Yksi intohimo Räisäselle on kurssille osallistuminen. Niille hän on hakeutunut niin ahkerasti, että hänelle on syntynyt vahva näkemys siitä, millaisia hyvät kurssit voivat olla. Näkemyksiään hän pääsee toteuttamaan käytännössä ensi kesänä, kun hän tuottaa Porvoon Suvisoiton sävellyskurs-

sin yhdessä Jouni Kaipaisen ja Magnus Lindbergin kanssa.

Sitä ennen ulkomaisten kurssien ja festivaalien puolestapuhuja toteuttaa ahkerasti periaatteitaan. Syyskuun alussa Räisänen matkustaa Ung Nordisk Musik -festivaalille Osloon. Sieltä hän menee kolmeksi viikoksi Brian Ferneyhoughin oppiin Royaumontin luostariin Ranskaan, jossa myös hänen uusi teoksensa tulee saamaan kantaesityksensä lokakuun alussa.

Lisäksi säveltäjää työllistää hanke, jossa 15 nuorta säveltäjää työskentelee ranskalaisen sellistin Benjamin Carat'n kanssa internetin välityksellä. Puolen vuoden mittaisen projektin aikana syntyneet sävellykset esitetään Montrealissa tammikuussa 2004.

Kiireen keskellä Tomi Räisäselä on vakaa aikomus valmistua Sibelius-Akatemiasta niin, että viiden ja puolen vuoden suositeltu opiskeluaika ei ylityisi. Se on harvinaista, sillä säveltäjäkoulutuksesta ei valmistuta usein ollenkaan.

”Ulkomailla aina ihmetellään sitä, kuinka vähän Suomessa valmistuu säveltäjiä. Mutta säveltäjän koulutus on hidas prosessi. Ei riitä, että vain tekee 180 opintoviikkoa kurssisuorituksia”, Räisänen perustelee.